

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΕΤΟΣ ΚΕ' (25)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 309
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2004

ΑΠΟ ΧΡΟΝΟ ΣΕ ΧΡΟΝΟ

Ο Νομάρχης Ιωαννίνων με τους Δημάρχους του Ζαγοριού και μέλη του Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ. στην κοπή της πίτας

Ακόμη ένας χρόνος πέρασε για όλους μας και το «Ζαγόρι μας». Ειδικά για το Περιοδικό μας ήταν ένας ακόμη καλός χρόνος στην 25χρονη πορεία του.

Όσοι διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους (και διαθέτουν αρκετό και σε καθημερινή βάση) για την απρόσκοπτη έκδοσή του, ανθρώπινο είναι να νιώθουν και χαρά και ικανοποίηση, όταν καθημερινά διαπιστώνουν την απήχηση και την αποδοχή στους απανταχού Ζαγορίσιους, που το αγκάλιασαν και το στηρίζουν, ηθικά και υλικά, κάθε χρόνο και περισσότερο.

Αυτή η φωνή του Ζαγοριού μας, φτάνει κάθε μήνα σε κάθε γωνιά της Ελλάδας αλλά κι έξω απ' αυτήν, από την Ευρώπη έως την Αμερική, τον Καναδά, την Αυστραλία, την Αφρική, τη Βραζιλία.

Δυο χιλιάδες, περίπου φύλλα κάθε μήνα κουβαλούν στις σελίδες τους τις ιστορίες από τα παλιά αλλά και

την απαντοχή για το αύριο του Ζαγοριού.

Κι όταν λέμε 2.000 συνδρομητές, αυτονόητο είναι ότι δεν αφορά σε άτομα, αλλά οικογένειες. Άρα το «Ζαγόρι μας» διαβάζεται κάθε μήνα από (τουλάχιστον) 6.000-7.000 Ζαγορίσιους. Δεν είναι λίγο αυτό.

Τον καινούριο χρόνο τον γιορτάσαμε και φέτος με το «κόψιμο της πίτας» στις 18 Γενάρη στα «Λιθαρίτσια».

Τη σεμνή μας εκδήλωση σε μια γεμάτη από Ζαγορίσιους αίθουσα, τίμησαν με την παρουσία τους εκτός των τριών Δημάρχων του Ζαγοριού, για πρώτη φορά ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Αλ. Καχριμάνης.

Λεπομέρειες και φωτογραφικό ρεπορτάζ από την εκδήλωση στο επόμενο φύλλο.

Ακόμα μια φορά ευχόμαστε καλή χρονιά και χρόνια πολλά σ' όλους και στο «Ζαγόρι μας».

«Ζ»

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

λων από το εξωτερικό; Οπωσδήποτε είναι κρίμα γιατί είναι εθνική περιουσία και το εισόδημα για τους εναπομεινάντες δασεργάτες στα δασοχώρια είναι πολύτιμο.

Μ' αυτές τις σκέψεις βρίσκομαι στην ανατολική προσήλια πλευρά

Του ΚΩΣΤΑ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

του δρόμου, μετά το Καπέσοβο και αγναντεύω απέναντι το Γκρούμερο, τα απέραντα δρυοδάση μέχρι τον Άγιο Χριστόφορο των Φραγκάδων, τους Κήπους χαμηλά στο Μπαγιώτικο ποτάμι και μερικά χωριά στα ριζά του Μιτσικελιού. Την Ελάτη, το Δίκορφο, την Καλουτά, σπίτια και εξωκκλήσια κρυμμένα στα αιωνόβια δρυόδεντρα, ιδιαίτερα τα βακούρικα. Θεριεύει η βλάστηση.

Μονή Ρογκοβού. (Φωτ. Τένη Παναγιωτίδη)

φιλο μου Ευριπίδη Βουλόδημο, που φύλαγε σκοπός τον τόπο του. Στο βάθος αριστερά ο σταύλος του Κλεάνθη, οι βαθιές χαραδρώσεις, που ανοίγονται στα βραδενιβά βουνά, η περίφημη Σκάλα του Βραδέτου και ο Αυγερινός, που βιάστηκε να φορέσει στην κορυφή του τον άσπρο σκούφο.

Στο μεταξύ εκατοντάδες στύλοι της ΔΕΗ, αριστερά και δεξιά του δρόμου κινούν το ενδιαφέρον μου. Από 2-3 χρόνια εγκαταλειμμένοι κινδυνεύουν να σαπίσουν. Ποιος άραγε να φταίει, η ΔΕΗ ή οι Δασεργάτες που έκαναν την υλοτομία; Μήπως η προμήθεια στύ-

Να και το δάσος της Μονής Ρογκοβού. Μια αξιόλογη περιουσία. Είχα την καλή τύχη παλιότερα να παρευρεθώ ανήμερα της γιορτής, στις 24 Ιουνίου, να απολαύσω τη Θεία Λειτουργία στον περικαλλή Ναό του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, να πάρω αντιδωρο από το χέρι του Παπα-Κρυστάλλη στον αγιασμό και μυρωδάτο κομμάτι από την αρτοκλασία. Στον ευρύχωρο ονότα ακόμη καμάρωσα τους χορευταράδες να σέρνουν το χορό και τον μερακλή τον Αχιλλέα να χορεύει το Σιαμαντάκα.

Θα πρέπει ν' αναφερθώ και στην ιστορία της Ιεράς Μονής Ρογκοβού, όπως αναφέρει ο αιεμνηστος Ευριπίδης Γιαννακός στο πόνημά του «ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΗ ΣΤΟ ΡΟΓΚΟΒΟ».

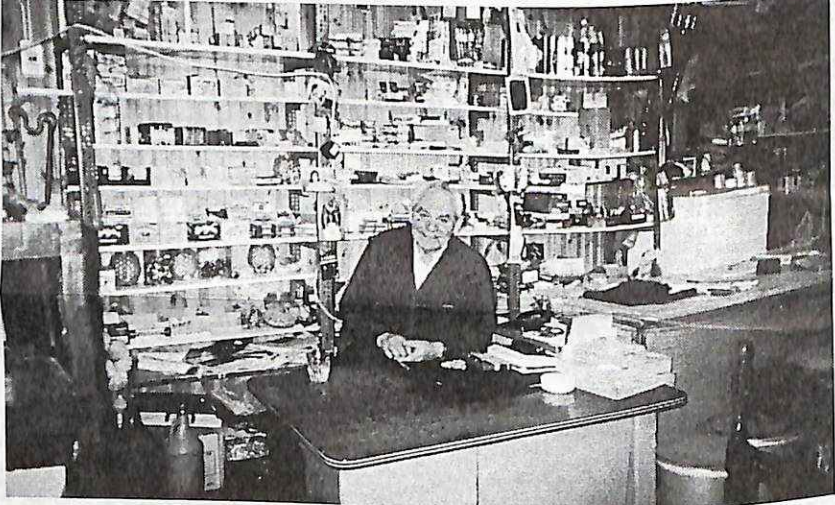
Σύμφωνα με τη μαρτυρία του μεγάλου διδασκάλου του Έθνους, Γεωργίου Γενναδίου, οι ξενιτεμένοι Ζαγορίσιοι είχαν πάρει την απόφαση, να ιδρύσουν στο Μοναστήρι του Ρογκοβού «Ανεξάρτητη

Ηγεμονία και Πανεπιστήμιο στο Ζαγόρι».

Αε μην αμελούμε περνώντας από πάνω, να κάνουμε το σταυρό μας και να θυμούμαστε την ιστορία του μοναστηριού, που κατά την παράδοση χτίστηκε από την Πουλχερία αυτοκράτειρα του Βυζαντίου επί Ρωμανού του Αργυρού του Γ' το 1028-1034 και ιστορήθηκε από Καπεσοβίτες αγιογράφους το 1765.

Μετά τη στροφή στα βράχια, ακολουθώ τον αρκετά στενό, αλλά στέρεο και ασφαλισμένο δρόμο και προβάλλει μπροστά μου το κοινοτικό καταπράσινο δάσος της Μαύρης πεύκης που ξεκουράζει την όραση. Μπροστά μου το Τσεπέλοβο. Ένα παραδοσιακό χωριό, με σπίτια πετρόχιστα, παλάτια πλακοσκεπή, που οι ξενιτεμένοι Τσεπελοβίτες συναγωνίζονταν, ποιος θα κτίσει το καλύτερο.

Θα πρέπει να αναφέρω ότι στο

Τσεπέλοβο 22-11-03. Ο αειθαλής και καλοσυνάτος Παύλος Τσουμάνης στο μαγαζί του. (Φωτ. Κ.Δ.Χ.)

Τσεπέλοβο φωτεινά μυαλά, όπως ο Χρ. Βλαχόπουλος, αξιοποίησαν την ευκαιρία να ιδρύσουν το Γυμνάσιο, χάρη στη δυνατότητα να επιδοτεί τη λειτουργία του από τα έσοδα του δάσους.

Πλήθος διακεκριμένων επισημών αποφοίτησαν από το

Τσεπελοβίτες στο μαγαζί του Παύλου Τσουμάνη στις 22-11-03. «Οι λίγοι τακτικοί θαμώνες...» (Φωτ. Κ.Δ.Χ.)

Γυμνάσιο Τσεπελόβου. Είχε εγκαινιασθεί από τον τότε Νομάρχη Χανό στις αρχές της δεκαετίας του 1970.

Πώς άλλαξαν αλήθεια τα χρόνια σήμερα; Λίγα παιδιά των μόνιμων κατοίκων στο Δημοτικό. Και το Γυμνάσιο και το Λύκειο και η μαθητική εστία λειτουργούν με αλλοδαπούς μαθητές, κυρίως Αλβανούς. Μπαίνοντας στο χωριό συναντώ τον παλιό φίλο, τον Παύλο Τσουμάνη, που παρά την προχωρημένη ηλικία του εξακολουθεί να παράγει με τον πατροπαρόδο τρόπο απόσταξη τοσίπουρο μωρωδάτο, εκλεκτής ποιότητας.

Στο μαγαζί τον κάνουν παρέα και μερικοί ακόμη ηλικιωμένοι Τσεπελοβίτες, που εξακολουθούν να μένουν στο χωριό. Όσο για τον τουρισμό δεν είναι και τόσο αισιόδοξα τα πράγματα. Περιμένουν οι επιχειρηματίες να έρθει το καλοκαίρι, που γεμίζει το χωριό με τους απόδημους, κυρίως τον Αύγουστο που γίνεται το πανηγύρι και τις γιορτές, Χριστούγεννα, Πά-

Το μικρό καφεενεδάκι του χωριού και τα μάτια μας

Συχνά μεπρδεύονταν το οινόπνευμα με το πνεύμα «κι ό,τι ήθελε προκύψει» καυγάς ή τραγουδι μερακλικό....

Το καφενείο ήταν κάτι σαν «ναός». Τους μάζευε όλους. Μόλις βράδιαζε κι «έσιαζαν» τα ζώα, έδιαν ένας ένας το παρών. Κι αν έλειπε κανένας ανησυχούσαν 'τι γίν'κι ο τάδε, δεν φάν'κι ο δεινά, δεν είνι στ'ν ώρα τ' ο άλλος.

Μερικοί έρχονταν κουρασμένοι και βρεγμένοι κι οι άλλοι αναμερούσαν, για να κάτσουν κοντά στη σόμπα να «λιαστούν» πίνοντας ένα ζεστό πόντης έτσι με τα ρούχα της δουλειάς, χωρίς «επίσημο ένδυμα».

Τις κρύες νύχτες του χειμώνα

Εκεί γίνονταν οι παρέες για το κυνήγι, εκεί οι «σεμπρίες» για το όργωμα, εκεί κλείνονταν συμφωνίες, καταστρώνονταν το πρόγραμμα της μέρας που ζημέρωνε -πρώτα ο Θεός, καλό νύχτωμα και καλό ξημέρωμα-.

Εκεί λύνονταν κι όλα τα χωρ-

Ελένης Οικονομίδου - Δούβλη

γιαν'κά θέματα, λύνονταν οι διαφορές, παίρνονταν αποφάσεις για τα κοινά για τη διοίκηση.

Και πάντα το τεφτέρι με το ριγυτό χαρτί και το μελαλί μολύβι να κρέμεται απ' το σπάγγο για να μην χάνεται, κι όλα τα βερεσέδια κρα 5

γύρω από την Ξυλόσομπα ιστορίες, σιακάδες, ανέκδοτα, άλλα αληθινά κι άλλα με σάλτσες. Στην κορφή οι γεροντότεροι, οι εχούμενοι κι οι προικισμένοι με το χάρισμα του λόγου, παρακάτω οι φτωχότεροι, οι «μουλωχτοί» κι οι νεότεροι που σαν σε φροντιστήριο πραγματικό άκουγαν μ' ανοιχτό το στόμα τους μεγάλους, τους θαυμάζαν, τους είχαν πρότυπα, αντέγραφαν τις κινήσεις τους, ήθελαν να τους μοιάσουν. Κι αργότερα γυρνώντας απ' το στρατό, άντρες πια, μάθαιναν τα κόλπα στα χαρτιά, πώς κολλάνε τα ζάρια, πώς να πίνουν το ρακί και το κρασί και να μην τους πίνει.

Γέλια και πειράγματα γύρω από τους ταβλαδόρους κατέληγαν πολλές φορές σε παρεξηγήσεις.

Άλλοι στα χαρτιά ξερή, τριανταμία, ραμί και κουμάρ τις γιορτές... κατέθεταν τον οβολό τους κι άλλοι προσπαθούσαν να ξεχάσουν τα όποια σεκλέτια τους στο ούζο και το ρακί που τόνιχνε από το μπουκάλι με το ειδικό ρύγχος, λίγο λίγο σαν αγιασμα, στο ριγυτό ρακοπότηρο, ο καφετζής μια ρουφηξιά πράμα ικανό να σε στυλώσει να σε ξεκουράσει, να σου λύσει τη γλώσσα, να σου γλυκάνει τον καημό.

Τότε που δεν υπήρχαν μυστικά και το πρόβλημα του ενός απασχολούσε και τον άλλο κι έπαιρνε γνώμες, κι έβρισκε λύσεις, κι έφρευγες ξαλαφρωμένοι, κοιμόσουν σαν αρνάκι και δεν χρειάζοσσαν ηρεμιστικά.

(κρασί), ρα 7 (ρακί). Ύστερα χωρίζαν άλλοι άνετοι κι άλλοι παραπατώντας.... Το φως του καφενείου ήταν το τελευταίο που έσβηνε. Στη νύκτα της νύχτας, θάρρευες βλέποντάς το, έστω και σαν κολοφωτιά.

Θάντρας μου, από τους πιστούς του καφενείου, θυμάται διάφορες ιστορίες, πώς ο γιατρός ο Μπιλιος έπαιζε με το Ζορμπά τάβλι στο σπιτόκι κι επειδή ήταν καλύτερος μάζευε πολλά κουτιά, πώς έπαιζαν σε σοκολάτες, μπισκότα, σε πάκο μακάρνια σε καρπούζι, ή σε πεπόνι, πώς οι Αιγυπτίωτες έπαιζαν τάβλι και συννοούνταν στ' αράπικα, πώς ο αξεχαστος Ντίνος Ζαρδούμης έπαιζε Ξερή με τον Στάθη Τράκη και φώναζε μπαιόντας «έλα Σαϊτάν' να παίξουμε», πώς κάποτε ο καλότατος παπα-Πατούκας έσφαξε ένα μοσχάρι και έπαιξε τα λεφτά στα Κάτω Σουδενά με τον Τακούλ'. Ασκόλαγες διηγήσεις!

Ολόκληρη ιστορία, μια ζωή το καφενείο. Τα καλοκαίρια, άνθρωποι που έρχονται από χιλιόμετρα μακριά εκεί συναντούν δυο φίλους. Θέλουν να πουν έναν καφέ κι εκεί ανάμεσα σεβαρού και αστείου να δώσουν ένα ματς στην πρέφα ή στο τάβλι. Αποζητούν να ζήσουν στην καρδιά του χωριού, με τα αστεία και τα πειράγματα με τα κολλημένα ζάρια και το κλέψιμο στα χαρτιά, στο καφενείο.

Όμως τα πράγματα άλλαξαν. Νέες ανάγκες, νέα ήθη, άλλη νοο-

τροπία, δεν ξέρω τι έφταιξε και τα καφεενεδάκια το ένα μετά το άλλο κλείνουν.

Στη θέση τους φύτρωσαν εστιατόρια και καφέ με καλοριφέρ και ξενη μουσική, κι άλλα κλειστά αργοπεθαίνουν.

Μπορεί όμως, πέστε μου ειλικρινά, να μπει κανείς κακοντυμένος ή βρεγμένος σ' ένα καφέ; Και πού να «π'ρωθεί και πού να λιαστεί» όταν δίπλα οι άλλοι καλοντυμένοι τρων' και πίνουν; Άλλωστε δεν «προσφέρουν» ούτε τάβλι, ούτε χαρτιά.

Ξεβρίβουν ποτά και μάλιστα ευγενή κι ούτε μπορείς να καθήσεις με τις ώρες γιατί πάνταεις την καρέκλα κι οι πελάτες έρχονται και φεύγουν, κι είσαι και συ ξένος ανάμεσα στους ξένους αφού κανένας δεν σε χαιρετάει και κανένας δεν σου πίνει κουβέτα.

Κι ούτε πάλι αν μπλέξεις και πιεις λίγο παραπάνω κι αργήσεις λίγο περισσότερο, υπάρχει ο φόβος να φανεί η Τιτά με τη φουρτωτήρα. Είχε κι αυτό τη χάρη του...

Έτσι έκλεισε και το δικό μας, Το καφενείο του Τσιγαρά στα Πάνω Σουδενά στη μέση του χωριού πάνω απ' το Μεσοχώρι και τον Αη Δημήτρη.

Πρόφτασα τον παλιό ιδιοκτήτη του, τον Ζορμπά, έναν έξυπνο άνθρωπο, με διαπεραστικό βλέμμα, ένα γελαστό Δολιανίτη. Ύστερα το πήρε ο Τσιγαράς. Μια ζωή ήταν τόπος συγκέντρωσης, σημείο αναφοράς. Όποιον ήθελες εκεί τον έβρισκες, εκεί τα νέα, οι αποφάσεις, οι συσκέψεις, σωστή «εκκλησία του Δήμου» μολονότι κλειστή.

Ήταν κι άλλα καφενεία, του Θεόφιλου Πατούκα στον Κάτω Μαχαλά και του Γιάννη Κατσούπη στον Πάνω, αλλά έκλεισαν.

Στου Τσιγαρά λοιπόν για χρόνια όλες οι συναντήσεις ντόπιων και ξενιτεμένων κι αξεχαστες οι ιστορίες που έζησαν και διηγούνται με νοσταλγία οι άντρες.

Έπρεπε οι χώροι αυτοί να θεωρηθούν «διατηρητέοι» κομμάτια μιας ζωής που έφυγε, κι όπως ήταν να παραμείνουν με τη βρωμαμένο τζιτζέ και τη γκαζέρα και μοναχά για τη συγκίνηση που θα χάριζαν στους αναμνήσεις.

Πόσα δεν έχουν να διηγηθούν! Κι όσα ανθίστανται να επιδοτηθούν γιατί είναι το καφεενεδάκι χαρακτηριστικό γνώρισμα δικό μας, Ελληνικό. Γιατί σε ποια χώρα μπορείς να βρεις ανθρώπους να καθονται με τις ώρες στην πρέφα και στο τάβλι ή να παθιάζονται συζητώντας;

Τώρα το καφενείο του Τσιγαρά έκλεισε, ο Γιάννης έχει άλλη επιχείρηση, και το χωριό ορφάνεψε. Ορφανισμένο και βουβό και το ιστορικό καφενείο.

Τελειώνει η εκκλησιά κι οι άντρες σκορπίζουν σαν τα φύλλα του φθινοπώρου, σαν να μην έχουμε χωριό, που να μάζευτούν και, που να μαζευτούν και που να κουβεντιάσουν, καλότιστα τα χαρτιά που διατηρούν ακόματα τα καφενεία τους. Το καφεενεδάκι και τα μάτια μας γιατί χωρίς σχολείο χωρίς δάσκαλο και παπά και τώρα χωρίς καφενείο «χωριό δεν γίνεται».

Ανάλυση στα γεγονότα «Ζαγορισίων Βίος» χθες, σήμερα, αύριο ΕΝΑ ΛΕΥΚΩΜΑ, ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

νευτυχής στο τηλέφωνο ο ακαταπόνητος πρόεδρος του Ριζαρείου Ιδρύματος Άγγελος Κίτσος:

«Πάνω από 200 οι επισκέπτες του εκθεσιακού χώρου, στο Μονοδένδρι. Όλοι εντυπωσιάζονται από το λεύκωμα, πολλοί τ' αγοράζουν...».

Εκδοτικό επίτευγμα (των Ιδρυμάτων Ριζαρείου και Στ. Νιάρχου, από κοινού, με εμπνευστή κι ερευνητή τον Άγγ. Κίτσο, επιμέλεια του Γιάννη Δήμου και εισαγωγή της Χριστίνας Πετούλη-Κίτσου) το πολυτελέστατο λεύκωμα. Με τίτλο «Ζαγορισίων Βίος» περιλαμβάνει εκπληκτικές φωτογραφίες και μικρά κείμενα γηγενών λογίων για τη ζωή στα Ζαγοροχώρια την περίοδο 1860-1950 (όταν πια αρχίζει σταδιακά η παρακμή τους) σε δέκα ενότητες: «Υπαίθρος και οικισμός», «Άνθρωποι και καθημερινή ζωή», «Γάμοι και πανηγύρια», «Μικρές απολαύσεις», «Τοπική παραγωγή και οικιακή οικονομία», «Η επίδοση στα γράμματα», «Δημόσιοι άνδρες κι επίσημες στιγμές», «Η αποδημία και ο πλούτος από τα ξένα», «Η Σαρακατσάνικη κοινωνία», «Το τέλος και η ελπίδα».

Ο σημερινός επισκέπτης ξαφνιάζεται φυλλομετρώντας το λεύκωμα με τις εύγλωττες φωτογραφίες: Ίδια η οργιαστική φύση, με λιγότερη τη φθορά του χρόνου τα δημιουργήματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής-γεφύρια και μοναστήρια, εκκλησίες και σχολεία, σπίτια, πλατείες και καλντερίμια, όλα πέτρινα. Άλλο τόσο διαφορετική από τη σημερινή η ζωή: Λες και αναδύεται ορμητικά από τη φωτογραφική καθήλωση του χρόνου, πολύμορφη, πολυεπίπεδη και πολύβουη, να συνθέτει και να αποπνέει έναν πολιτισμό εκπληκτικό, γέννημα μιας άγονης γης, της σκληρής πέτρας που τη σμιλεύει η ανθρώπινη δημιουργία.

Στην εξαιρετικά κατατοπιστική

εισαγωγή της, για την ιστορική διαδρομή των Ζαγορισίων από την απώτατη αρχαιότητα ως τις ημέρες μας, η Χριστίνα Πετούλη-Κίτσου γράφει:

«Συστατικά στοιχεία του ζαγορισίου πολιτισμού ήταν η θαυμαστή επίδοση των κατοίκων του στα γράμματα και η ανάδειξη μεγάλων πνευματικών μορφών, λόγω της προσφοράς των οποίων πολύ

σωστά γράφτηκε ότι «το Ζαγόρι φώτισε το έθνος»· η δημιουργία ενός θαυμαστού συστήματος κοινοτικής οργάνωσης και συμβίωσης και η καλλιέργεια του πνεύματος της ευποιίας, η οποία ήταν κυρίως συνδεδεμένη με τη μετοικεσία των Ζαγορισίων και τον πλούτο που προήλθε απ' αυτήν...».

Και τώρα; Τώρα «οι γέροι θυμούνται κι ονειρεύονται. Μένουν βουβόι μπρος στη συντέλεια του κόσμου, του δικού τους κόσμου, που τόσο ωραίο τον γνώρισαν στην εφηβεία τους (...). Πώς να χωρέσει ο νους τους ότι τα χωριά ρήμαξαν» (Ι. Νικολαΐδης: Ζαγόρι, Δοκίμιο Ανθρωπογεωγραφίας).

Τώρα αναζητούνται συνταγές πώς θα ξαναζωντανέψει το Ζαγόρι στα νέα δεδομένα, για να μη μείνει μουσειακό απολίθωμα μέσα στην άγρια φύση να κάνουν χάζι οι τουρίστες.

Με την τηλεόραση να προηγείται, θα 'ναι πάνω από δέκα χρόνια που «ανακάλυψαν» το Ζαγόρι οι Αθηναίοι -ακόμη και οι κυβερνήτες. Κάποια σχέδια «ανάπλασης» εκπονήθηκαν, κάποια κονδύλια για έργα συντήρησης διατέθηκαν, επιδοτούμενοι ξενώνες ξεφύτρωσαν στα περισσότερα χωριά.

Κι εσχάτως ιδρύθηκε το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου, με τα Ζαγοροχώρια το μισό του τμήμα, για να αναθερμάνει ελπίδες, αλλά και να προκαλέσει αντιδράσεις -ως και... επιτροπή αγώνα εναντίον του συγκροτήθηκε, με πρωτοπόρους τους... κυνηγούς.

Μήπως είναι η ζητούμενη λύση; Ναι, αποφαινόμενοι πολλοί κι ανάμεσα τους ο επιστολογράφος μας Γιάννης Φερεντίνος από το Τσεπέλοβο.

«Πιστεύω ακράδαντα -γράφει ότι είναι ζωτικής σημασίας γι' αυτόν τον τόπο η ίδρυση και η σωστή λειτουργία του εθνικού πάρκου. Είναι πράγματι εθνικό, γιατί τέτοιος μοναδικός συγκερασμός φυσικής ομορφιάς (ποικίλη βλάστηση, απόκρημνα βουνά, ποτάμια, φαράγγια, σπάνια χλωρίδα και πανίδα) και ανθρώπινης δημιουργίας (παράδοσιακοί οικισμοί, αρχοντικά, εκκλησίες, μοναστήρια, γεφύρια, νερόμυλοι, λιθόκτιστα μονοπάτια) είναι εθνική κληρονομιά και η διατήρησή και ανάδειξη αυτού του πλούτου είναι υπόθεση όλων μας. Με λύπη, όμως παρακολουθώ οργανωμένες αντιδράσεις κι ελπίζω να μη γίνουν αιτία για να καθυστερήσει η λειτουργία του...».

Ο κ. Φερεντίνος περιγράφει τη σημερινή κατάσταση ερήμωσης με τα αποκαλυπτικά στοιχεία που αναφέραμε στην αρχή. Και συνεχίζει:

«Πιστεύω ότι το Εθνικό Πάρκο μπορεί να γίνει εργαλείο ανάπτυξης με αιχμή δραστηριότητας τον εγχώριο και ξένο τουρισμό με όλες τις εκφάνσεις του. Ο ορεινός, ο περιηγητικός, ο οικότουρισμός, ο πολιτιστικός και συνεδριακός και ο τουρισμός περιπέτειας πρέπει να είναι στόχος μας για να γίνουν θέσεις εργασίας και να ξαναζωντανέψουν τα χωριά μας. Ηδη όπου αναπτύσσονται τέτοιες δραστηριότητες (Πάπιγκο, Μονοδένδρι, Βίτσα, Τσεπέλοβο, Κήποι, Βωβούσα, Δίστρατο, Σμίξη κ.ά.) νέοι άνθρωποι μένουν στον τόπο, σχολεία ανοίγουν και παιδικές φωνές ακούγονται στα σοκάκια. **Οι κτηνοτροφία, δασοπονία, μελισσοκομία και μικροβιοτεχνίες μπορούν να αναπτυχθούν, με τα προϊόντα τους να διακινούνται στους επισκέπτες. Μια γενναία χρηματοδότηση του Εθνικού Πάρκου θα δημιουργήσει πολλές θέσεις εργασίας, όπου τον πρώτο λόγο πρέπει να έχουν οι κάτοικοι της περιοχής...**».

Θα πρόσθετα ότι το εθνικό πάρκο θα λειτουργήσει ευεργετικά και με τις αυστηρές προστατευτικές προδιαγραφές του. Γιατί ο τουρισμός με ανέλεγκτες δραστηριότητες (κι έχουμε οδυνηρή εμπειρία σε άλλες περιοχές) μπορεί να είναι καταστροφικός.

Και στο Ζαγόρι υπάρχουν ήδη τα πρώτα ανησυχητικά δείγματα: Ξενώνες αταίριαστοι με την ντόπια λαϊκή αρχιτεκτονική. Ανεκπαίδευτο προσωπικό. Τιμές δυσανάλογες με τις υπηρεσίες που προσφέρονται. Και κακομαθημένοι (για να μην πω βάρβαροι) εποχούμενοι να καταστρέφουν τα λιθόστρωτα στα καλντερίμια και στις πανέμορφες πλατείες με τα πλατάνια, όπου παρκάρουν χωρίς τσίπα τις αυτοκίνητάρες τους, αναποφασιστοί για το σεβασμό που απαιτεί ο τόπος....

Γύρω από ένα φωτογραφικό λεύκωμα (γενικά) και από μία φωτογραφία (ειδικά)

Από το φωτογραφικό λεύκωμα που δεν πρέπει να απουσιάσει από κανένα ζαγορισίο σπίτι, «Ζαγορισίων Βίος» και που πρόσφατα εκδόθηκε με τη φροντίδα και «αγωνία» του Άγγελου Κίτσου επέλεξα μια φωτογραφία να παρουσιάσω. Θα μπορούσα να το είχα κάνει -αν μου είχε ζητηθεί- για κάθε μία από τις πολυάριθμες ασπρόμαυρες φωτογραφίες που το απαρτίζουν και δεν θα μου ήταν καθόλου κόπος. Δυστυχώς έχω μάθει να συνομιλώ πλέον με το παρελθόν του τόπου μας μέσα από τα ασπρόμαυρα καλλιτεχνικά ή μη δημιουργήματα της τέχνης της φωτογραφίας. Έχω μάθει να συνομιλώ με τους ανθρώπους του, τα σπίτια, τις πέτρες, τις εκκλησίες, τα γεφύρια, τα δέντρα, τα νερά, τα βουνά.

Αντιλαμβάνομαι πολύ καλά, το αισθάνομαι απόλυτα αυτό που η φωτογραφία μας χαρίζει: την υπαρκτή και στη σωστή δόση θέασης της μαγείας. Της μαγείας που εκπέμπει η ίδια η ζωή σε όλες τις εκδηλώσεις της: στην καθημερινότητα, στη χαρά, στα πανηγύρια, στη δουλεια, στην ξεκούραση, στη φύση, στο σχολείο, στα ταξίδια, στους άλλους τόπους (στην Ξενιτιά για τους Ηπειρώτες και εδώ για τους Ζαγορισίους), στη διασκέδαση, στο θάνατο.

Όλη λοιπόν η μαγεία της ζωής συμπυκνωμένη σε ασπρόμαυρο χαρτί. Ειδικά στο ασπρόμαυρο χαρτί γιατί το χρωματιστό, το έγχρωμο όπως καθιερώθηκε διαφέρει, και η διαφορά συνίσταται στο χρώμα. Το χρώμα, πιο κοντά στην πραγματικότητα, πιο ρεαλιστικό στοιχείο αναδύει ζωτάνια και η ζωτάνια εκπέμπει χαρά.

Η ασπρόμαυρη λοιπόν φωτογραφία -για να επανέλθω- σχετίζεται άμεσα, ταυτίζεται θα έλεγα με δυο στοιχεία αναπόσπαστα με τη ζωή: το χρόνο και το θάνατο.

Ο χρόνος ακινητοποιείται μέσα από τη δυνατότητα της φωτογραφικής μηχανής και ο θάνατος αποθανατίζεται.

Με τη διαφορά ότι η φωτογραφία αυτή καθεαυτή επιζεί το θάνατο για να μας θυμίζει το θάνατο.

Το θάνατο ενός κόσμου ωραίου ένιωσα ξεφυλλίζοντας το κατά τα άλλα εξαιρετικό αυτό λεύκωμα: «Ζαγορισίων Βίος». Το θάνατο ενός πολιτισμού που άφησε στα άγια εδάφη της μικρής μας πατρίδας, ενός πολιτισμού που στηρίχτηκε σε αξίες και ηθικές, που μεταλαμπαδεύ-

τηκε σ' άλλους τόπους κοντινούς ή μακρινούς, που οικοδόμησε σε μεγάλο βαθμό την πολιτισμική πορεία της Ελλάδας. Ενός πολιτισμού λαμπρού και ωραίου που πρόβαλε τον άνθρωπο μέσα από το υψηλό, μέσα από την αξιοπρέπεια και την αρχοντιά. Όχι, δεν τα ταιριάζει ο θάνατος. Το Ζαγόρι, ο τερπνός κήπος της καλλιγόνου Ηπείρου πρέπει να ζει. Μακάρι οι σύγχρονες έγχρωμες φωτογραφίες να διώξουν από το θανατερό στοιχείο που κουβαλούν οι ασπρόμαυρες και μακάρι οι σύγχρονοι ζαγορισιοί να «αναστήσουν», να διατηρήσουν και να παραδώσουν

βέβαια και οι αναμνήσεις καθώς τον θυμάμαι στο χωριό. Ο Τζίμης -έτσι τον λέγανε όλοι- η Αμερική βλέπετε ο Ξενιτεμός του εκεί, έμεινε το Ξενικό όνομα.

Της Ελένης Σκούρτη

Λεικίνητος, να νοικοκυρεύει το σπίτι, να κόβει ξύλα, να σχίζει τα ξύλα με το τσεκούρι σ' ένα μεγάλο κούτσουρο έξω απ' το σπίτι του, ακριβώς δίπλα απ' την είσοδο του σχολείου που πηγαίναμε μικρά. Καθώς έπεφτε η τσεκούρια ο Τζίμης έβγαζε κι έναν ήχο, ένα «αχά!» που έφτανε μέχρι τον Κούπο, μέχρι τις κορφές των

ρό, σεβάσμιο, σοφό γέροντα. Μικρή καθώς ήμουνα δεν μπορούσα να καταλάβω πολλά πράγματα για τα κοινά κι όσα συνέβαιναν κι είχαν σχέση με τη διοίκηση του χωριού, του σχολείου, της εκκλησίας. Το ένιωθα όμως κι αυτήν την εντύπωση της κουβαλώ μέχρι σήμερα ότι ο λόγος του ανθρώπου αυτού είχε βαρύτητα κι ας μην ήταν και ιδιαίτερα μορφωμένος.

Κοιτάζοντας λοιπόν αυτή την υπέροχη φωτογραφία μπορώ να ερμηνεύσω το σημαίνον και το σημαϊνόμενο της!

Η Ξενιτιά: μια εκκλησία στο φόντο αλλιώς, όχι σαν τη δικιά μας, γοτθική, σ' άλλο τόπο. Στην Αμερική, στο Μέιν. Ούτε ο Τζίμης ξέφυγε απ' τον κανόνα. Όπως ο Μεγακλής, ο Δερβένης, ο Μουζάς, ο παπούς μου, ο θείος μου τόσοι και τόσοι Παπιγκιώτες, τόσοι και τόσοι Ζαγορισιοί σε τόσους και τόσους τόπους, σ' άλλους καιρούς!

Ο χρόνος: Παλιά, πολύ παλιά σε μιαν άλλη εποχή, όπως λέει κι ο ποιητής. Αυτός ο χρόνος που μας ορίζει, αυτός ο χρόνος που τον κυνηγάμε αυτός ο χρόνος που μας κυνηγάει!

Μεταξύ '20 και '30 τον προηγούμενο αιώνα!

Το αντικείμενο: το αυτοκίνητο: Μοντέρνο για την εποχή! Με ωραίο στυλ, πρωτοποριακό, απόκτημα του Τζίμη, πράγμα που δηλώνει ευμάρεια, άνεση οικονομική.

Στην Αμερική δούλευαν, δούλευαν σκληρά. Κι όποιος δούλευε στην Αμερική μισείται!

Οι άνθρωποι: Οι δύο στο δεύτερο πλάνο άγνωστοι. Πιθανόν, όχι Έλληνες. Ο ένας με πιο μπροστικό ύψος, ολίγον μεθυσμένος; Ίσως. Ο άλλος πιο συγκρατημένος.

Σε πρώτο πλάνο ο Τζίμης: Παπούτσια δερμάτινα καλογουαλισμένα, κοστούμι, γραβάτα, καπέλο. Εξαιρετικά περιποιημένη, κομψή εμφάνιση. Πρόσωπο όμορφο, καθαρό: το βασικό σημείο της φωτογραφίας.

Ευγένεια ήθος, αξιοπρέπεια, αρχοντιά, τιμιότητα. Εκπέμπει και ακτινοβολεί. Υπερήφανα το χρόνο. Υπερβαίνει το θάνατο. Νικά το θάνατο. Κατοχυρώνει τον άνθρωπο. Τον άνθρωπο που το Ζαγόρι, αυτός ο τερπνός κήπος πρόβαλε αφού προηγουμένως έχτισε και δημιούργησε: ένα άστρο της γης».

Παπιγκιώτες στην Αμερική. Δεκαετία του 1920.

Δημήτριος Χριστοδούλου. Ιδιοκτήτης (τότε) καφετέριας-πιτσαρίας στο Μέιν. Εξαιρετικά ευκατάστατος. Όταν έπλετρε στο Πάπιγκο όπου και έμεινε μέχρι το θάνατό του (δεκαετία του '70, όλοι τον φώναζαν: «Ο Τζίμης»). Ακέραιος χαρακτήρας, εργατικός και τίμιος. Περιφίλημα τα γλυκά του: ρεβανί και βανίλια (το τότε «υποβρύχιο»), που το «χτυπούσε» με το σύρμα πολλές ώρες για να πετύχει τέλειο αποτέλεσμα.

στους επόμενους όλα τα στοιχεία εκείνα της ανωτερότητας, που διακρίνει τα πρόσωπα, τους ανθρώπους στις ασπρόμαυρες φωτογραφίες του λευκώματος.

Για να επανέλθω τώρα στη φωτογραφία που επέλεξα να σχολιάσω: Δεν την επέλεξα επειδή το κεντρικό πρόσωπο που απεικονίζεται είναι ο Δημήτριος Χριστοδούλου από το χωριό μου, το Πάπιγκο. ΟΧΙ. Είναι επειδή είναι μια φωτογραφία αντιπροσωπευτική του Ζαγορίου -ασφαλώς όχι η μόνη. Είναι επειδή σ' εμένα μου «μίλησε» αυτή καθεαυτή. Για το συγκεκριμένο πρόσωπο μου μιλούν

βουνών, αχούσαν τα βουνά! Το ίδιο συνέβαινε κι όταν φτανίζονταν, ήταν τόσο αυθόρμητο! Ο Τζίμης ήταν επίτροπος στην εκκλησία μας, έψελνε κιόλας, έψελνε ωραία. Ήταν υπέροχος ψαχαροπλάστης, έφτιαχνε φοβερό ραβανί, το μυστικό της επιτυχίας δεν το μαρτυρούσαν σε κανέναν. Τα καλοκαίρια, σε μια κατασρόλα με στρογγυλεμένο πάτο, με το σύρμα «χτυπούσε» για ώρες τη ζάχαρη -μίζερ δεν υπήρχε γιατί δεν υπήρχε ηλεκτρικό ρεύμα -κι έφτιαχνε βανίλια γλυκό, υποβρύχιο το λέγαμε γιατί σεβρίνονταν στο ποτήρι. Έτσι θυμάμαι το Τζίμη. Σοβα-

ΣΝ' ARPPENTA

Όταν το περιεχόμενο, που εκβάλλεται από την άπυλωτη στοματική μας κοιλότητα, δεν φιλτράρεται και δεν εξελέγχεται επαρκώς από τις διανοητικές μας δυνατότητες, τότε κατ' ανάγκην, ανοίγουμε το στόμα μας μόνο στον οδοντογιατρό!

Φωκίων Ιωάν. Καψάλης

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ονόματα Μονοδενδριτών σε οδούς της πόλης των Ιωαννίνων

Ο Γεώργιος Ριζάρης με τον αδελφό του Μάνθο Ριζάρη είναι γνωστοί ως Μεγάλοι του Έθνους Ευεργέτες για την τεράστια προσφορά τους προς την πατρίδα.

Από το 1814 ποικιλοτρόπως βοηθούν το δουλωμένο Έθνος και όλη τους η περιουσία στα κατοπινά χρόνια διατίθεται για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Μετά το θάνατο του μεγαλύτερου αδελφού Μάνθου, ο Γεώργιος Ριζάρης συνεχίζει τις ευεργεσίες με αποκορύφωμα την ίδρυση της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής Αθηνών, το ιερόν αυτόν καθίδρυμα, που για ενάμιση και πλέον αιώνων υπήρξε τηλαυγής φάρος της παιδείας.

Το κληροδότημα Ριζάρη συνεχίζει και σήμερα την ευεργετική του επίδραση στην κοινωνία με μια σειρά ποικίλων δραστηριοτήτων.

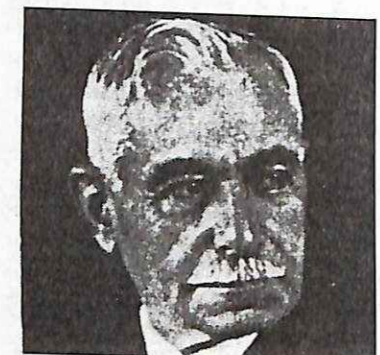
Ο αείμνηστος Γ. Ριζάρης έπραξε ένα από τα μεγαλύτερα ανθρωπογενήματα του Έθνους γι' αυτό το Έθνος, έδειξε προς αυτόν και τον αδελφόν του όλη του την ευγνωμοσύνη ανακηρύσσοντας την αδελφότητα των Ριζαρών Μεγάλους του Ευεργέτες. Δίκαια και ο Δήμος Ιωαννινών τιμήσε τους αδελφούς Ριζάρη.

2) ΟΔΟΣ ΣΕΜΙΤΕΛΟΥ. Είναι η οδός που αρχίζει από τη λεωφόρο Κατσάρη και καταλήγει στην οδό της 21ης Φεβρουαρίου στην Καλούτσιανη.

Ο Δημήτριος Σεμίτελος (1830-1898) υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες φιλόλογους αξιοτέκνο της Ευάνδρου Ηπείρου με ανώτατες σπουδές στην Ελλάδα και τη Γερμανία. Σπουδαίος Ελληνιστής και συγγραφέας πολλών επιστημονικών βιβλίων, βαθύς ερευνητής της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και άριστος διδάσκαλος ως καθηγητής της ελληνικής φιλολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών. Μνημειώδης είναι το έργο του «Αντιγόνη Σοφοκλέους» σ' ένα ογκώδη τόμο (716 σελ.) βοήθημα απαραίτητο όχι μόνο για τους Έλληνες αλλά και για τους ξένους φιλόλογους και μελετητές της αρχαίας ελληνικής γραμματικής. Αλλά και μια σειρά ακόμη περιπετούδων έργων του που δεν είναι του παρόντος ν' αναφέρουμε - χαρακτηρίζουν την πολυμερή πνευματική προσφορά του Δημ. Σεμίτελου προς τα Ελληνικά Γράμματα.

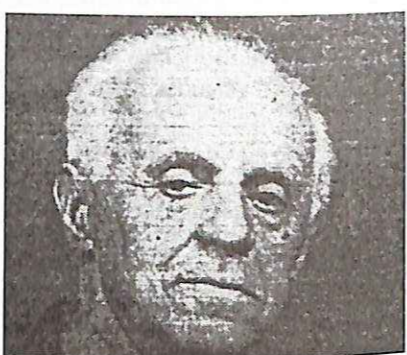
3) ΟΔΟΣ ΣΠΥΡΟΥ ΧΑΣΙΩΤΗ. Είναι η οδός που αρχίζει από την οδό Βηλαρά και καταλήγει στην οδό Κομνηνών περιοχή Γεροκομείου.

Ο Σπύρος Χασιώτης (1864-1945) υπήρξε μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Γεωπόνος καθηγητής της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών με πολύπλευρη δραστηριότητα και τεράστια προσφορά προς το Έθνος. Παράλληλα με την επιστήμη του ασχολήθηκε και με την πολιτική εκλεγείς βουλευτής στο Νομό Ιωαννίνων και δύο φορές Γερουσιαστής. Υπήρξε ακόμα και ως Γενικός Επιθεωρητής του Υπουργείου Γεωργίας, Πολυγραφώτατος συγγραφέας πολλών επιστημονικών έργων εκδότης και ιδρυτής περιοδικών γεωργικού χαρακτήρος ώστε δικαία επωνομάστηκε «ο πατέρας της Γεωργίας». Ήταν ο άνθρωπος, ο επιστήμονας,

ο πολιτικός που κατέστησε τη ζωή του ολόκληρη έργο δημιουργικό και ωραίο.

4) ΟΔΟΣ ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΤΣΑΔΗΜΑ. Είναι η οδός που αρχίζει από την λεωφόρο Δωδώνης και καταλήγει στην οδό Ν. Ζέρβα μπροστά από το Πάρκο «ΑΙΓΛΗ» στην άνω κεντρική πλατεία της πόλης.

Ο Σπύρος Κατσαδήμας (1914-1984) διακεκριμένος δικηγόρος με πλούσια δραστηριότητα και μεγάλη προσφορά στην πόλη των Ιωαννίνων. Παράλληλα με τη δικηγορία που άσκησε με ευσυνειδησία και υπευθυνότητα ασχολήθηκε με την πολιτική.

Εκλέχτηκε κατ' επανάληψη Δημοτικός Σύμβουλος του Δήμου Ιωαννινών και διετέλεσε δύο φορές Δήμαρχος. Την πρώτη φορά (1965-67) μετά το θάνατο του Δημάρχου Γ. Μετανίδη και το 1982 εκλέγεται και πάλι Δήμαρχος με διετή θητεία ως το Σεπτέμβριο του 1984, όταν ένεκα της επάρату νόσου, κόπηκε το νήμα της ζωής του στην ηλικία των 70 ετών σε μια περίοδο που πολλά μπορούσε ακόμα να προσφέρει.

Η απέραντη καλοσύνη του, η ευρυμάθειά του, η ανιδιοτέλειά του, το πάθος του για δημιουργία και πρόοδο και η μεγάλη του αγάπη για την πόλη των Ιωαννίνων και τη γενέτειρά του το Μονοδένδρο τον κατέταξαν στη χορεία των μεγάλων μορφών της εποχής μας.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ: Το Ζαγόρι, η πόλη των Ιωαννίνων, η Ήπειρος ολόκληρη φέρονται για τα αξιοτέκνα της. Χρέος όλων μας να κρατάμε τη μνήμη τους ζωντανή. Κι' ο καλύτερος τρόπος είναι να βλέπουμε τα ονόματά τους καθημερινά στις πινακίδες-ονομασίες των οδών της πόλης μας.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Συνδρομητές από το Μονοδένδρι

είχε περάσει από τότε 130 χρόνια και πλέον. Δυστυχώς χάθηκαν και τα ονόματα των επιγόνων τους, που τα συναντάμε μόνο στα παλιά δημοτολόγια ή σε παλαιογραφικά έγγραφα. Ολόκληρες οικογένειες εξαφανίστηκαν. Θεώρησα λοιπόν χρήσιμο να δημοσιεύσω τα ονόματα αυτά των συνδρομητών από το Μονοδένδρι στο περιοδικό Το "Ζαγόρι μας", που κάποτε θα αποτελεί την κύρια πηγή για την συγκέντρωση πολύτιμων στοιχείων για τη ζωή και την ιστορία της περιοχής μας.

Από την έκδοση του περιοδικού μας ως τα σήμερα αρκετοί εκ των συνδρομητών του έχουν πεθάνει. Οι νεώτεροι ερευνητές το παρατηρούμε καθημερινά - πολλές φορές μέσα από τις σελίδες του περιοδικού μας αντίστοιχα για τις πνευματικές εργασίες τους γύρω από την ιστορία του Ζαγορίου. Πώς ήταν τότε τα χωριά μας, όταν κυκλοφορούσαν τα πρώτα βιβλία του Ι. Λαμπριδίδη, πως είναι σήμερα που κυκλοφορεί το "Ζαγόρι μας" πως θα είναι αύριο, ποιος ξέρει!

Α' Συνδρομητές Μονοδενδρίτες σε παλιές εκδόσεις Ιωάννης Κοτλής, Στ. Κατσαδήμας, Κ. Κοντογιάννης, Κ. Μ. Τσιάντης, Ιω. Α. Σεμίτελος, Κων. Αναστασιάδης, Κων. Στ. Στάμος, Στ. Βάλλας, Λεω. Γ. Πανταζής, Γ. Κόνιαρης, Απ. Τσιάντης, Γ. Καραβέλης, Αν. Οικονομίδης, Γ. Νησιώτης, Ιωαν. Στέας. Οι παλιότεροι συγχωριανοί μου οπωσδήποτε θα θυμούνται πολλά από τα ονόματα αυτά.

Β' Συνδρομητές Μονοδενδρίτες στο "Ζ" μας Αρβανίτης Ιωάν., Αρβανίτης Σπ., Βαλαδής Δημήτριος, Βαλαδής Πέτρος, Βάντζιος Αθανάσιος, Γκοδίμη Φρόσω, Γκερκέτζου Αση, Γκόντος Πέτρος, Γραβάνη-Δημοπούλου Ελλη, Δαλκαβούκης Βασίλειος, Ζαρκάδας Βασίλειος, Ζεμελής Σπύρος, Θεοδώρου Σάββας, Κατσαδήμας Κώστας, Κοντοδήμος Κων/νίνος, Κούρας Θεοχάρης, Καραγιάννη Πόπη, Καραγιάννη Φρόσω, Καραμπά Ιοκάστη, Κίτσος Αγγελός, Λοιδιάς Δ. Γεώργιος, Λαδίας Ευάγγελος, Λαδίας Νίκος, Νούλη Ευγενία, Νούλης Γεώργιος,

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο Νομάρχης κ. Κακριμάνης για τον Αγροτουρισμό

Μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους η παρέμβαση και οι σωστές παραινέσεις του Νομάρχη κ. Αλ. Κακριμάνη στο σεμινάριο του ερευνητικού προγράμματος BIOSCENE για τη στήριξη του Αγροτουρισμού, που έγινε στους Ασπραγγέλους το Σάββατο 29/11/03 και γι' αυτό τις αναδημοσιεύουμε από τον «Πρωινό Λόγο» της 2/12/03 με τον τίτλο «Αγροτουρισμός ώρα μηδέν».

Λέει ο κ. Νομάρχης:

«Για να στηριχθεί ο αγροτουρισμός και να αναπτυχθεί συνολικά η περιοχή, πρέπει όλοι να αντιληφθούν ότι θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία και συνδυασμός δραστηριοτήτων. Αν δεν υπάρξει απειροχία, μελισσοκομία, αμπελοαποκαλλιέργεια, θηράματα και άγρια ζώα, τότε σιγά-σιγά θα μειώνονται και τα κίνητρα για τους τουρίστες», τόνισε ο νομάρχης μπαίνοντας στην ουσία του προβλήματος.

Γιατί αρχίζει και γίνεται πια βίωμα σε όσους ασχολούνται με τον τουρισμό, ότι ο τουρίστας δεν έρχεται για «αγροτουρισμό» στο Ζαγόρι, το Μέτσοβο, το Πωγώνι, απλά για να κλείσει στους τέσσερις τοίχους ενός εννοιαζόμενου διαμερίσματος. Ζητά κάτι περισσότερο: Και αυτό είναι η άμεση επαφή με τις αγροτικές ασχολίες και δραστηριότητες, με τα ζώα και τα σπάνια φυτά. Αν όλα αυτά εκλείψουν, στο όνομα της «μοντενοποίησης» τότε δεν θα έχει λόγο επίσκεψης.

Αρχοντικό Ζαρκάδα

Ζαρκάδας Ελευθέριος Μονοδένδρι - ΖΑΓΟΡΙ Τ. Κ.: 440 07

Χρειάζεται λοιπόν, εκτός των ξενοδοχειακών μονάδων και η στήριξη και των άλλων παραδοσιακών επαγγελμάτων. Και αυτό μπορεί να γίνει με την προώθηση στους τουρίστες των τοπικών προϊόντων και όχι όπως τώρα γίνεται - που το έχει επιστήσει κατά το παρελθόν ο «Π.Λ.» - να διατίθενται σε μονάδες που βρίσκονται δίπλα από κήπους ή μονάδες παραγωγής μελιού, αντίστοιχα προϊόντα εισαγωγής ακόμη και από την Τουρκία, όπως συνέβη στο παρελθόν με προτηγανισμένες πατάτες. Ο νομάρχης κ. Κακριμάνης ήταν μάλιστα σαφής και κατηγορηματικός στην εκδήλωση του Σαββάτου στους Ασπραγγέλους: «Είναι αδιανόητο να έρχεται ένας τουρίστας στο Ζαγόρι, το Μέτσοβο, την Κόνιτσα ή το Πωγώνι και αντί να του προσφέρονται τοπικά προϊόντα να τους σεβρίθονται εισαγόμενα εν ονόματι του φθηνού κόστους. Αυτό είναι μια λανθασμένη νοοτροπία που πρέπει να αλλάξει» τόνισε.

Οι επιστημόνες του απόλυτα σωστές και καιριές και απόδειξη είναι η σημαντική αύξηση των τουριστών που παρατηρούνται σε αγροτουριστικές μονάδες που λειτουργούν με διαφορετικά στάνταρ, και οι οποίες προσφέρουν στον τουρίστα τοπικά γνήσια προϊόντα, δίνον τη δυνατότητα να χαρεί τη φύση, την παραγωγή και να δει από κοντά πως γίνονται οι αγροτικές και κτηνοτροφικές εργασίες. Κάπου εδώ βέβαια πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο, η Πολιτεία που δεν αρκεί να διαφημίζει τα επιδοτούμενα προγράμματα αλλά να φροντίζει για την σωστή παιδεία των ασχολούμενων με τον αγροτουρισμό.

Χρειάζεται επίσης η αλλαγή του Νομοθετικού πλαισίου, που επίσης επεσήμανε ο κ. Αλέκος Κακριμάνης. Όπως τονίζεται μάλιστα από τους ασχολούμενους με τον αγροτουρισμό, θα πρέπει οι μικρές παραδοσιακές μονάδες στα χωριά, όπως π.χ. η τυποποίηση αγροτικών προϊόντων, μικρά τυροκομεία, οινοποιεία, υφαντουργία κ.α. να τυγχάνουν ευνοϊκής μεταχείρισης και να μην τίθενται συνεχώς προσκόμματα και να αντιμετωπίζονται όπως οι μεγάλες βιομηχανίες. Και βέβαια θα πρέπει να αναπτυχθεί η ιδέα και η πρακτική της συνεργασίας και ανάμεσα στους ίδιους τους επιχειρηματίες. Πρέπει οι ίδιοι να ωθούν τους επωμένους τους και προς άλλες γειτονικές περιοχές και όχι να τους αποθαρρύνουν μη τυχόν και χάσουν πελατεία. Μόνο έτσι θα μπορέσει να επιμνησθεί ο χρόνος παραμονής των τουριστών και να μη καταλήξουμε τελικά στους επωμένους του ΣΑΒβατοκύριακου και των μεγάλων εορτών.

Ο χρόνος τρέχει, οι ανταγωνιστές οργανώνονται και αν δεν υπάρξουν συντονισμένες κινήσεις είναι πολύ πιθανό τις επόμενες δεκαετίες να δούμε την οριστική διάλυση του ονειρού και των ελπίδων για οικονομική ανάπτυξη των ορεινών μας περιοχών μέσα από τον αγροτουρισμό.

Η ημερίδα των Ασπραγγέλων

Η ημερίδα που οργανώθηκε το Σάββατο 29/11 στους Ασπραγγέλους, έγινε στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος BIOSCENE, το οποίο εξετάζει συγκριτικά έξι ορεινές περιοχές από όλη την Ευρώπη, ανάμεσα στις οποίες είναι και αυτή του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου. Συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων, επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του τουρισμού στο Ζαγόρι καθώς και ο δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, στις τοποθεσίες τους αναφέρθηκαν στις αλλαγές που έγιναν τα τελευταία 25 χρόνια στην περιοχή, τις προσπάθειες που έγιναν και γίνονται για τη διατήρησή του ο νομάρχης υπογράμμισε, ότι η διατήρηση του σημερινού τοπίου οφείλεται στον παράγοντα άνθρωπο, χωρίς τη παρουσία του οποίου

πρόβλεπε ότι θα υπάρξει σταδιακή υποβάθμιση του.

Από «Το Ζαγόρι μας» επαλληλμένα εκφράσαμε παράμοιες θέσεις σε ό,τι αφορά στον Αγροτουρισμό γενικά και ειδικότερα στο Ζαγόρι.

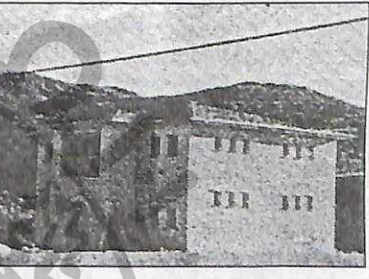
Μάλιστα η γλώσσα μας να λέμε πως «Αγροτουρισμός» χωρίς αγρότες είναι σαν τη σκορδαλιά χωρίς σκόρδο.

Ο Αγροτουρισμός παντού και εκεί που ακμάζει, θεωρείται μια δραστηριότητα συμπληρωματική και ενισχυτική του αγροτικού τομέα. Γνωστά πράγματα. Άλλο τώρα αν μεις βραβιάσαμε απλές τουριστικές επιχειρήσεις αγροτουριστικές μόνο για την είσοδο αντιστοιχών επιδοτήσεων.

Γι' αυτό η παραπάνω παρέμβαση και οι παραινέσεις του κ. Νομάρχη, μακάρι κάποτε να βρούνε ανταπόκριση σε όσους έχουν την ευθύνη αυτού του τόπου. Και για να γίνει αυτό χρειάζονται τολμηρές και βαθείες τομές, αποτρεπτικές θα λέγαμε, που να στοχεύουν στην αναγέννηση της περιφέρειας και της υπαίθρου που πάει από το κακό στο χειρότερο όσο αφορά στον αγροτικό τομέα, τουλάχιστον.

Ο ΦΟΡΕΑΣ ΠΑΡΚΟΥ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ Αναλαμβάνει δράση με νέο πρόεδρο

- ♦ Στη θέση του παραιτηθέντος Χρ. Μασσαλά τοποθετείται ο έως τώρα αναπληρωτής Παν. Δημόπουλος. ♦ Συνέχιση λειτουργίας των Κέντρων Πληροφόρησης και Περιπτέρων ενημέρωσης και πρόταση στο ΥΠΕΧΩΔΕ για χρηματοδότηση με 800.000 ευρώ.

Μετά από ένα μακρό σχετικά διάστημα σχετικής απραξίας (αν και έγιναν κάποια σημαντικά πράγματα) λόγω της παραίτησης του προέδρου του αντιπρόσταν κ. Χρήστου Μασσαλά, το Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου, αναλαμβάνει δράση με πρώτο μέλημα αυτό της εξασφάλισης πόρων για την λειτουργία του και τις δράσεις που απαιτούνται.

Προχθές συνεδρίασε στην έδρα του στο δήμο Θ. Ζιάκα του Ν. Γρεβενών με την προεδρία του αναπληρωτή προέδρου κ. Παναγιώτη Δημοπούλου, επικουρού καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και εκεί αποφασίστηκε, όπως δήλωσε χθες στα Γιάννινα ο κ. Δημοπούλος να ξεκινήσει ξανά και ουσιαστικά η λειτουργία του φορέα. Ο κ. Δημοπούλος με απόφαση που θα υπογραφεί εντός της εβδομάδας από την υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Β. Παπανδρέου ορίζεται νέος πρόεδρος του Δ.Σ.

«Σ' αυτήν την πρώτη συνεδρίαση είπε ο κ. Δημοπούλος υπήρξε ένα πολύ καλό, θετικό και συναινετικό κλίμα από όλα τα μέλη του συμβουλίου, γεγονός που δηλώνει την πρόθεση όλων, τη βοήθηση να προχωρήσουμε την λειτουργία του φορέα απ' τη μια και επωμένους του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου από την άλλη».

Αναφερόμενος στις αποφάσεις που εληφθησαν ο αναπλ. πρόεδρος του φορέα τόνισε ιδιαίτερα αυτή για τη συνέχιση λειτουργίας των Κέντρων Πληροφόρησης και περιπτέρων ενημέρωσης (οι συμβάσεις των απαχολουμένων λήγουν τέλος του μήνα) την κατάθεση δελτίου για χρηματοδότηση των λειτουργικών του φορέα με την πρόταση για ένταξη έργων στο ΕΠΠΕΡ.

(«ΗΠΕΙΡΟΣ» 21-1-04)

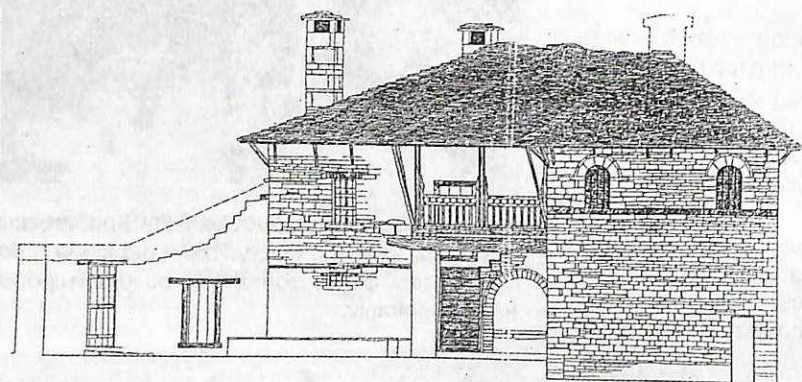
ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μία ακόμα μνημειώδης έκδοση του Ριζαρείου Ιδρύματος (Αρχιτεκτονική στο Κουκούλι)

Μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2004 θα εκδοθεί από το Ριζάρειο Ίδρυμα η μελέτη του αρχιτέκτονα Βύρωνα Χρηστίδη καθηγητή στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Πρόκειται για μια μελέτη συγκείμενη από δύο πολυτελείς τόμους, που περιλαμβάνουν στοιχεία, τα οποία αφορούν την εξέλιξη του χωριού από την ίδρυσή του μέχρι το έτος 1905 με αυθεντικές φωτογραφίες και σχέδια, που βοηθούν τον αναγνώστη στην πλήρη κατανόηση των κειμένων και τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας για την αρχιτεκτονική του Κουκουλίου.

Μέχρι σήμερα η εν λόγω μελέτη είναι η πιο συγκροτημένη, ίσως η μοναδική, που έχει γίνει για την περίφημη αρχιτεκτονική του Κεντρικού Ζαγορίου, η οποία ευτυχώς έχει διατηρηθεί ως ένα μεγάλο βαθμό στην αρχική της μορφή.

Ένα από τα 320 σχέδια που κοσμούν το 2ο τόμο της μελέτης

Επίσης θα αποτελέσει τον καλύτερο οδηγό για όλους εκείνους που ασχολούνται με την αρχιτεκτονική της περιοχής Ζαγορίου αλλά και για τους μελλοντικούς ιστορικούς και ερευνητές.

Θα περιμένουμε την επίσημη παρουσίαση αυτής της μελέτης για να συγχαρούμε τόσο τον κ. Χρηστίδη όσο και το Ριζάρειο Ίδρυμα για τις ωραίες πρωτοβουλίες του, που σκοπό έχουν την ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής φυσιογνωμίας του Ζαγορίου.

Σ.Θ.

Επιστολή του κ. Νομάρχη μας προς το περιοδικό μας

ΠΡΟΣ: «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Κύριε διευθυντή,

Σας αποστέλλουμε το εορταστικό μήνυμα του Νομάρχη Ιωαννίνων κ. Αλέξανδρου Καχριμάνη, με τις ευχές μας όπως το 2004 φέρνει υγεία και επιτυχίες σε σας, στους συνεργάτες και τους αναγνώστες σας.

Με την ευκαιρία αυτή θέλουμε να γνωρίσουμε ότι το γραφείο Τύπου, αλλά και προσωπικά ο Νομάρχης, είναι πάντοτε στη διάθεσή σας για θέματα που σας ενδιαφέρουν.

Ευελπιστούμε σε στενότερη συνεργασία στο μέλλον, καθώς η συμβολή σας στην προώθηση και προβολή θεμάτων, δραστηριοτήτων και προβλημάτων των περιοχών τις οποίες καλύπτετε ειδησεογραφικά είναι ουσιαστική και συνδράμει τις προσπάθειες της Νομαρχιακής Αρχής για βελτίωση των υποδομών του Νομού και την καλύτερευση των συνθηκών διαβίωσης κατοίκων και αποδήμων.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗ

Στο κατώφλι της νέας χρονιάς, θέλω να ευχηθώ από την καρδιά μου στον κάθε Ηπειρώτη να έχει υγεία, οικογενειακή ευτυχία και επαγγελματική προκοπή.

Η χρονιά που πέρασε ήταν μια χρονιά προσαρμογής και χάραξης κατευθύνσεων για τη σημερινή Νομαρχιακή Αρχή. Αφουγκραζόμαστε τις ανάγκες των πολιτών - ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων - και είμαστε αρωγοί στους μικρούς και μεγάλους στόχους τους. Με προγραμματισμό, νοικοκυροσύνη και μέλητες δημιουργούμε τις υποδομές για την ανάπτυξη του Νομού.

Επιλέγοντας την πολιτική των έργων, συνεχίζουμε να διεκδικούμε με αμείωτη ένταση από την κεντρική πολιτική εξουσία, τη σημερινή και αυτή που θα προκύψει από τις εκλογές, τους αναγκαίους πόρους για να έχει ο Νομός Ιωαννίνων τη θέση που του αξίζει στο νέο κοινωνικό περιβάλλον.

Ελπίζω ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης να αναβαθμιστεί περαιτέρω το νέο έτος, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών.

Τέλος, εύχομαι η ειρήνη να μην είναι μόνο μια επαναλαμβανόμενη πρωτοχρονιάτικη επιθυμία και να υπάρξει, επιτέλους, η πολιτική βούληση για να γευτούν τα αγαθά της τα παιδιά όλου του κόσμου.

ΙΛΕΖ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2003

Α) ΕΣΟΔΑ	
1) Από Συνδρομές-προσφορές ενισχύσεις	€ 23.060
2) Από τόκους	€ 115,33
3) Από Υπόλοιπο 31.12.02	€ 13.064,67
Σύνολον εσόδων έτους 2003	€ 36.240
Β) ΕΞΟΔΑ	
Ανάλυση εξόδων έτους 2003	
1) Εκτύπωση εφημερίδας 1 Φάκελλο	€ 7.105,00
2) Εξοδα διακίνησης εφημερίδας	€ 1.869,00
3) Αυτοκόλλητα εφημερίδας	€ 315,00
4) Εξοδα διεκπαιρώσεως εφημερίδας	€ 2.115,00
5) Ενοίκια Γραφείου	€ 2.472,00
6) Κοινόχρηστα Γραφείου	€ 944,00
7) Εκδηλώσεις-Εκδρομή	€ 2.735,00
8) Αγορά βιβλίων-Βιβλιοδεσία	€ 335,00
9) Τοποθέτηση Ντάξιον - Γραφείου Ηλ. Εγκαταστάσεων	€ 1.197,00
10) Γραφική ύλη	€ 383,00
11) Δ.Ε.Η.	€ 437,00
12) Ο.Τ.Ε.	€ 485,00
13) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.	€ 235,00
14) Μικροέξοδα γραφείου	€ 1.661,00
15) Εισπρακτικά 20% εις κον Παππά	€ 800,00
Σύνολον εξόδων έτους 2003	€ 23.088
Υπόλοιπο 31-12-03	€ 13.152
Σύνολο	€ 36.240

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2004

Α) ΕΣΟΔΑ	
1) Από Συνδρομές - προσφορές ενισχύσεις	€ 23.000
2) Από τόκους	€ 150
3) Υπόλοιπο 31.12.03	€ 13.152
Σύνολον εσόδων έτους 2004	€ 36.302
Β) ΕΞΟΔΑ	
1) Εκτύπωση εφημερίδας 1 φάκελλος	€ 8.000
2) Εξοδα Διακίνησης εφημερίδας	€ 2.000
3) Εξοδα Διεκπαιρώσεως εφημερίδας	€ 3.500
4) Ενοίκια Γραφείου	€ 2.500
5) Εκδηλώσεις - Εκδρομή	€ 3.000
6) Κοινόχρηστα Γραφείου	€ 1.000
6) Αγορά βιβλίων- Βιβλιοδεσία	€ 300
8) Γραφική Ύλη	€ 500
9) Δ.Ε.Η.	€ 500
10) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.	€ 200
11) Μικροέξοδα Γραφείου	€ 2000
12) Εισπρακτικά δικαιώματα 20%	€ 1.000
13) Ο.Τ.Ε.	€ 500
Σύνολον εξόδων έτους 2004	€ 26.000
Υπόλοιπο 31.12.04	€ 10.302
Σύνολον	€ 36.302

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 05.01. 04

Ο ΤΑΜΙΑΣ: Ι. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

Επιστολές

Προς την Δ/σιν του Περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Αγαπητοί μου,
Μέλη της Συντακτικής Επιτροπής
Εύχομαι μ' όλη μου την καρδιά, επ' ευκαιρία το Νέου Έτους 2004, πρώτα υγεία προσωπική και οικογενειακή κι έπειτα να είστε ακμαίοι και δυνατοί για να συνεχίζετε τη συγγραφική και εκδοτική επιτυχία του κα' όλα εγκρίτου, πετυχημένου και μοναδικού στην ενημέρωση περιοδικού μας «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ», ώστε και στην ηλικία και στην ενημέρωση, το ένα φύλλο από το άλλο, να είναι πάντοτε καλύτερο.

Με πολλήν εκτίμηση,
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ - ΚΟΝΙΤΣΑ

Εορταστικές ευχητήριες κάρτες που πήραμε

Για τις εορταστικές μέρες που πέρασαν, των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους, πήραμε ευχές από:

1. Τον κ. Νομάρχη και το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ιωαννίνων.
2. Από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
3. Από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο Τύμφης.
4. Από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο Ευρμενών.
5. Από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ζαγορισίων.
6. Από τον Σύλλογο Ζαγορισίων Λαρίσης «Ο ΡΙΖΑΡΗΔΕΣ».
7. Από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων.
8. Από την αδελφότητα Βίτσας.
9. Από την Αγροτική Τράπεζα Ιωαννίνων.
10. Από τον ξενώνα «Σπίτι του Ορέστη» Άνω Πεδινά.
11. Από το περιοδικό το «ΠΑΝΟΡΑΜΑ».

Προς όλους αυτούς εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες και τις ευχές μας για καλή χρονιά.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων σας προσκαλεί στον ετήσιο χορό την Παρασκευή 6 Φεβρουαρίου 2004 και ώρα 9:30 μ.μ. στο κέντρο «Λιθαρίτσια» στα Ιωάννινα. Θα σας διασκεδάσει το παραδοσιακό συγκρότημα του Λευτέρη Σαρρέα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2003

ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
Τακτικές συνδρομές (208 μέλη)	1.040,00	Αγορά υλικού (όπως είναι καταγεγραμμένο στο βιβλίο υλικού)	1733,83
Εκτακτες εισφορές - Δωρεές	3.584,24	Αναλώσιμα	610,61
Επιχορηγήσεις Από εκδηλώσεις (κάρτες, λαχνού κ.λ.π.)	1.360,00	Αγορά δώρων για εκδηλώσεις (Πρωτοχρονιάς, λαχειοφόρου αγοράς) Εκδηλώσεων (συνεστίαση, μουσική)	2215,10
	3.268,02	Τυπογραφικά (ευχητήριες κάρτες, εκτύπωση φωτογραφιών έκθεσης, αφίσες)	757,17
		Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	94,12
		Ταχυδρομικά τέλη	107,65
		Συνδρομή στην εφημερίδα «Το Ζαγόρι» (2002,2003)	20,00
		Εργατικά (αμοιβή καθαρισμού)	30,00
ΣΥΝΟΛΟ	9.252,26	ΣΥΝΟΛΟ	6.202,83
ΥΠΟΛΟΙΠΟ 2003:	3.049,43		
ΥΠΟΛΟΙΠΟ 2002:	430,69		
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ:	3.480,12		
		Για το Δ.Σ.	
		Ο Πρόεδρος: Τσαπάρης Δημήτριος	
		Ο Ταμίας: Ζαμπακόλας Χρήστος	

Επιτυχίες συμπατριωτισμών μας

ΔΙΚΟΡΦΟ: Στις 13 Δεκεμβρίου 2003 έγιναν στην Πρέβεζα τα εγκαίνια του ιατρείου της συμπατριώτισσάς μας από το Δίκτορο **Παρασκευή Λέκκου-Μυλωνά**, ιατρού Χειρουργού Μαιευτήρα Γυναικολόγου μετεκπαιδευθείσα στο Πανεπιστημιακό Κέντρο Προγεννητικής Διάγνωσης Βόννης-Γερμανίας.

Στη νέα επιστήμονα ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και επιτυχία στο έργο της. Στους γονείς της θερμά συγχαρητήρια για την πρόοδο της κόρης τους.

Το «Ζ» μας

Το ιατρείο της βρίσκεται στη Λεωφόρο Ιωαννίνων 4 ΠΡΕΒΕΖΑ

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ: Με μεγάλη μας χαρά πληροφορηθήκαμε την επιτυχία της συμπατριώτισσάς μας **Ξανθίππης Ι. Ρίζου** δικηγόρου, που πρόσφατα πήρε την άδεια άσκησης της δικηγορίας με βαθμό άριστα, κατακτώντας έτσι την πρώτη θέση στο Εφετείο Κομοτηνής και σε όλη την περιφέρεια της Θράκης.

Της ευχόμαστε να έχει μια λαμπρή σταδιοδρομία.

— Επίσης η συμπατριώτισσά μας η συμπατριώτισσά μας **Ανδρονίκη Ζαρκάδα-Χαθέλα** ύστερα από επιτυχείς σπουδές στο Πρόγραμμα Επιστημών και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων έλαβε το πτυχίο πληροφορικής στην κατεύθυνση Ηλεκτρολογικών Υπολογιστών.

Της αξίζουν διπλά συγχαρητήρια, γιατί όντας μητέρα και φοιτήτρια, κατά τη διάρκεια των σπουδών της, επέτυχε απόλυτα το στόχο της.

Σ.Θ.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ: Η Ροδόκλεια, κόρη του αντιδημάρχου Τύμφης, **Μάκη Τσιμή** και της **Αλεξάνδρας**, το γένος Χαράλαμπος Ντουμάζιου, πήρε το πτυχίο Φυσικής από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Θερμά Συγχαρητήρια. Καλή Σταδιοδρομία και πάτα επιτυχίες στη ζωή της...

Δέσποινα Γκερλέ

Άνω Πεδινά

Ευχαριστήρια

— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδενιωτών ευχαριστεί θερμά τον κύριο **André Bakker** για το όμορφο φωτογραφικό υλικό που μας διέθεσε για το ημερολόγιό μας.

Ο κ. Bakker είναι μόνιμος κάτοικος του χωριού μας τα τελευταία χρόνια και διαθέτει πλούσιο φωτογραφικό υλικό για την ευρύτερη περιοχή του Ζαγορίου.

Το Δ.Σ.

— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδενιωτών, ευχαριστεί θερμά τη Διαχειριστική Επιτροπή της Λαμπριαδείου Οικοκυρικής Σχολής Άνω Πεδινών για την παραχώρηση της αίθουσας για την κοπή της πίτας του σιλλόγου μας.

Φιλικά
το Δ.Σ.

Το Καπέτσοβο - Παραδοσιακός βενόνας

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων ευχαριστεί θερμά τους κάτωθι για την προσφορά τους στο σύλλογο:

— **Μαλετσιδη-Μαρτίνη Χρυσούλα** 300 ευρώ.

— **Αντώνιο και Ισμήνη Θωμά** 70 ευρώ εις μνήμην της μητέρας τους **Μερόπης Βαρέλη**.

ΒΙΤΣΑ

— Ο συμπατριώτης μας **Σπύρος Τσάντης** προσέφερε στον Ιερό Ναό Κοίμησης της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας το χρηματικό ποσό των 200 ευρώ. Εκατό στη μνήμη της **Πανάγιως Βασδέκη** και άλλα εκατό στην μνήμη της **Ιππολύτης Καρέτση**.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

— Στη μνήμη της πολυαγαπημένης τους μητέρας **Ιππολύτης Καρέτση**, τα παιδιά της πρόσφεραν.

— Στην εκκλησία Άνω Βίτσας 250 ευρώ.

— Στην εκκλησία Κάτω Βίτσας 250 ευρώ.

— Στο εξωκλήσι Ταξιαρχών

200 ευρώ και στο Άσυλο Ανιάτων Ιωαννίνων 300 ευρώ.

ΚΗΠΟΙ

— Εις μνήμη Νικολάου Βλάχου, αντί στεφάνου, ο κος Αγάπιος Τόλης κατέθεσε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κήπων το ποσόν των Ε 50.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

— Εις μνήμη **Μίνας Βλαχοπούλου**, αντί στεφάνου κατέθεσαν στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων οι κάτωθι:

1) Οικογένεια **Γεωργίου Δ. Τσεκούρα** Ευρώ 15

2) Οικογένεια **Άδωνι Δ. Τσεκούρα** Ευρώ 15

3) Οικογένεια **Οικονομίδη-Σιατούφη** Ευρώ 15

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί και εύχεται ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή αυτής.

— Εις μνήμην της **Αλίκης Φιλ. Αδαμίδη** η οικογένεια του Ιεροδιδασκάλου **Νικολάου Κατσούρα** προσφέρει στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων το χρηματικό ποσό των 50 ευρώ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ευρώ 100

Δημητρίου-Καρατζά Ηρώ
Γιαβρόγλου Κων/νος

Ευρώ 50

Γέπη Ανδρονίκη
Λετζάρης Ιωάννης
Παπαποστόλου Βιργινία

Ευρώ 40

Λιόντος Χρήστος

Ευρώ 35

Σκλάβη Ευνομία

Ευρώ 30

Καρβούνης Γρηγόρης
Μπίκας Δημήτριος
Ζαχάρης Βασίλειος
Τσάντη-Ζαγορίτου βασιλική
Βανδέρης Δημήτριος
Χαρισιάδου Νίνα
Κρανάς Χρήστος
Κουνάβα Δήμητρα
Σούκερα Αγγαία
Καψάλης Βύρων
Τζάκου Πέπη

Ευρώ 20

Λέκκος Ιωάννης
Παλασοπούλου Ματούλα
Χατζής Κων/νος
Εμμανουήλ Παύλος
Ζήγου Φωτεινή
Βασδέκης Ηλίας
Γενναδίου-Φράγκα Αριστέα
Δέρβας Δημήτριος
Τσίλης Απόστολος
Ζωΐδη Ευαγγελία
Θεμελής Σπυριδών
Σκούρτη Ναυσικά
Σκούρτης Κων/νος
Σκούρτη-Παπαδάκη Ελένη
Βαταβάλης Αλέξανδρος
Τσάντη-Μωραΐτου Αμαλία
Λιάπη Βαρβάρα
Μαχαΐρας Νικόλαος

Φανίκας Στέφανος
Πρωτόππαπας Νικόλαος
Λίλη Δωροθέα

Ευρώ 15

Γελέκη Βικτωρία
Παπαθανασίου Ελευθέριος
Βορόπουλος Ιωάννης
Βανδέρα Αμαλία
Ματσίκια-Νικολάκη Αρετή
Λιακοπούλου-Καρακίτσιου
Ολυμπία

Ευρώ 10

Φίτσιος Χρήστος
Παπαδοπούλου-Κατσαρού Χαρίκλεια
Κουμπάρου Δ. Γεωργία
Αβραμίδης Ιωάννης
Εμμανουήλ Πιπίτσα
Τζιαμίχα-Καντζά Αθηνά
Καπέλου Ελισάβετ
Μανίκα-Ξάνθου Ευάνδρα
Καμτσίκας Πέτρος
Λιόντος Αθανάσιος
Λιόντος Παναγιώτης
Λιόντου-Τσελεπίδου Κλεονίκη
Φράγκα Λαμπρινή
Ντιναλέξη Αθηνά
Σαρηγιάννη Ερμιόνη
Πολιτιστικός Σύλλογος
Πανωσουδενιωτών
Παπιγκιώτης Ευάγγελος
Χαρίσης Κων/νος
Στεφάνου Αθανάσιος
Δάλλας Δημήτριος
Μπάσιου Φιλομήλα
Σαφαρικά Αικατερίνη
Παγιάτη Βιλελμίνη
Ανδρώνης Ιπποκράτης
Τσολακίδη-Ανδρώνη Ισαβέλα
Φώτου Σακράτης
Ταμπακόλας Σωτήριος
Πολιτιστικός Σύλλογος
Ασπραγγέλων
Σακκελαρίδη Ευφημία

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Πρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ
Μέλος

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 10 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 30 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέτη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η κα **Λευτεριώτου Αγγαία** προσέφερε στο περιοδικό μας 450 ευρώ στην μνήμη του αγαπημένου της συζύγου.

— Ο κ. **Βολογιαννίδης Χριστόφορος** προσέφερε στο περιοδικό μας 100 ευρώ.

— Ο ιατρός κ. **Γιαβρόγλου Κων/νος** προσέφερε στο περιοδικό μας 100 ευρώ.

— Η κα **Μαίρη Γεωργιάδου** προσέφερε στο περιοδικό μας 50 ευρώ στην μνήμη της **Ιππολύτης Καρέτση**.

— Ο κ. **Φανίκας Στέφανος** προσέφερε στο περιοδικό μας 30 ευρώ.

— Ο κ. **Βαταβάλης Φίλιππας** προσέφερε στο περιοδικό μας 30 ευρώ στη μνήμη της **Ιππολύτης Καρέτση**.

Το Δ.Σ της ΙΛΕΖ
τους ευχαριστεί θερμά.